

Nemzeti kultúránk a legegységesebb erőforrásunk

Interjú Halász Jánossal

Halász János a magyar nemzeti kultúra elkötelezett híveként fejt ki tevékenységét mind országgyűlési képviselőként, mind a Városok, Falvak Szövetségének elnökeként.

Arról kérdeztük, mit jelentenek számára a következő fogalmak: magyar nemzeti művelődés, magyar nemzeti kultúra.

Halász János: A legfontosabbat jelentik: a megtartó erőt, ami megtartja a nemzetet. A nemzeti összetartozás leglényegesebb elemének tartom, hiszen a kultúra köt össze bennünket. Illetve mint ezen a területen dolgozó politikus, a Nemzeti Művelődési Intézetet is jelenti, amely a magyar közösségi kultúra ügyének és annak a munkának a létetemenyese, amelyet ezen a területen a Kárpát-medencében sokfelé végeznek.

Vojtkó Ferenc: *Ha azt mondjuk, hogy magyar nemzeti kultúra, milyen erőforrás rejlik ebben?*

H. J.: A magyar nemzeti kultúrában rejlik igazából minden erőforrásunk. Persze, a természeti kincseink nagyon fontosak, az a fantasztikus adottság, amit a Kárpát-medence nyújt a magyarság-

nak, mind-mind fontos. De kulturális területen olyan hozzáadott értékkel bírunk, olyan közösségi értéket tud felmutatni a magyarság, amely elengedhetetlen a létünkhöz.

A tudásunk, a tanulás, a magyar virtus, a közösségek ereje, amelyet generációról generációra tanítottunk egymásnak, a települési közösségek, egy-egy kultúrtáj megléte, szeretete, amelyből a hazaszeretet épül fel, ez mind-mind a kultúrából gyökerezik. Ha szűkebben nézzük a kulturális területet, az előadóművészet, alkotóművészet vagy a közösségi művelődés ügyét, ezek azok, amelyek megmengetik a szívünket napról napra, hétről hétre; egy színházi előadás, egy koncert, a filharmonikusok egy koncertje Debrecenben, a Nemzeti Színházban egy Vidnyánszky-rendezés, egy vidéki pajtászínházban valamilyen előadás, vagy egy hímzőkör Kondoroson. Ez mind-mind olyan eleme a magyarságnak, amely erőt ad. Mégpedig így, a kultúrán keresztül nyújtja azt. A nemzeti kultúránk tehát az éltető erőnk.

V. E.: *A ma élőknek milyen felelőssége van abban, hogy mindazt az örökséget, amely az elmúlt évszázá-*

dok során kialakult, és jelenti ma a magyar kultúrát, megőrizzük?

H. J.: Ez nemzedékről nemzedékre szálló feladat, de a maga természetességében. Nem is nagyon szoktunk erről beszélni, nem is kell túl sokat beszélni róla, hiszen mindenki teszi, tudja a dolgát. Szerencsére Magyarországon mindig is odafigyeltek az emberek a saját közösségükre, azokra a helyi értékekre, amelyeket ők helyben hoztak létre. Természetesen segíteni kell abban, hogy ezt napról napra észre tudjuk venni, segítenie kell az államnak, hogy legyenek intézményi, támogatási keretek, amelyek ezeknek a megélését megkönnyítik. Ezek a fontos dolgok.

Halász János és dr. Hoppál Péter a székház előtt

V. F.: *Az intézményesült része, a Nemzeti Művelődési Intézet, amelynek alapításában és működtetésében oroszánrésze volt, miért fontos személyesen önnek?*

H. J.: Emberi, szakmai és politikai elkötelezettség is köt a Nemzeti Művelődési Intézet ügyéhez.

Az emberi az Beke Pál barátomhoz, barátunkhoz kötődik. 2002-ben, amikor politikai államtitkár lettem a Nemzeti Kulturális Örökség minisztériumában, ő akkor lett a Nemzeti Művelődési Intézet igazgatója. De a 2002-es választás után nem folytathattuk a munkát. Az azt követő 8 év alatt nem lehetett megvalósítani azt, amit mi már akkor elkezdtünk Palival, amiről már akkor gondolkodtunk, beszélünk. Azután ő sajnos elment közülünk, de itt maradtak a barátai és sok munkatársa, akikkel lehetett folytatni a munkát. 2010-től meg tudtuk valósítani azt, amit elkezdtünk, azt a folyamatot, azt a célkitűzést, amelyről Palival is oly sokat beszélünk. Kötelességünk volt, hogy ezt a munkát elvégezzük.

A szakmai része is nagyon régi, mert fiatal korom óta közösségekben dolgoztam, a Szép Klubbal kezdve, a debreceni egyetem első

állandó öntevékeny csoportján, a közösségi rádiózáson át nagyon sok területen tevékenykedve láttam azt, hogy ezen a területen a közművelődés helyett a közösségi művelődésre kell tenni a hangsúlyt. Azaz nem kell megmondani az embereknek, hogy mit csináljanak, hanem ha a közösségek maguk akarnak valamit – az emberek tudják, hogy mit akarnak –, akkor ebben segíteni kell őket. A közösségfejlesztő munkája ez.

Ma nagyon sok közösség van, amelyben fantasztikus erő rejlik, és ezt kell megmutatni, amikor egy közösségben vagyunk, hogy ez a közösség milyen értékekkel bír. A nemzeti kultúránk ugyanis közösségeink építésének a legerősebb kötőanyaga. Fontos, hogy a kultúra ezen területén a hangsúly itt legyen, a közösségeken, és a látásmód, a gondolkodás is ezt tükrözze. Ez az a szakmai elköteleződés, amely miatt meg kellett újítani 2010-ben a Nemzeti Művelődési Intézetet. Ehhez új struktúra, szerkezet és biztos szakmai alap kellett. Illetve kellett egy csapat, melynek szüksége volt egy vezetőre, ő lett Závogyán Magdolna. Aki elkötelezett, határozottan megy előre, és szakmailag megalapozott döntéseket hoz. Ezzel a háttérrel álltunk neki Beke Pál szellemi örökségének megvalósításához. Ez volt a szakmai része.

A politikai részéről pedig azt vallom, hogy az az értékrend, amit a politikában képviselünk, az a nemzeti közösségeken, magyar közösségeken alapuló erő, az igenis akkor mutatkozik meg, hogyha ahhoz az állam egy ilyen intézményen keresztül is sokfajta segítséget

Halász János és Závogyán Magdolna a 2019-es Karácsony Sándor-díjjal kitüntetett Varga Dalmával

nyújt. Megyei szinten megvalósuló szakmai, illetve országos nagyobb programokon keresztül, amelyek először mindig mintaprogramként indulnak, csak a mintaprogram eredményeit áttekintő elemzések, tapasztalatok összegzése után teljesednek ki. Azok az együttműködések, fejlesztések, amelyeket a Nemzeti Művelődési Intézet megvalósít, erőt adnak a résztvevőknek, egyben a szakmai profilt is meghatározzák.

Elengedhetetlen a képzés is a szakmai területen. Nagyon fontos a tudásátadás ebben a folyamatban, és az intézet ebben az ügyben is elkötelezett. Az, hogy ez az egész ügy most már a Népfőiskola Alapítvány berkein belül működik, de állami együttműködéssel – hiszen egy megállapodás alapján állami feladatot lát el ez az intézet, ráadásul a nemzeti jelzőt is viselheti –, ez mind-mind azt ígéri nekem, hogy ez hosszú távon funkcionál majd így. Jó helyen van, közösségi értékek mentén teszi a dolgát, megalapozott a működése.

Az új székház épületének pedig még lelke is lesz. Nagyon örülök, hogy ezt az interjút itt, Debrecenben egy Makoldi-kiállításon adhatom, mert ott maga az épület is a szerves művelődési építészet jegyeit hordozza, itt pedig Makoldi Sándor munkái között vagyunk – jó érzés éppen itt erről a témáról beszélni.

V. F.: *Mennyire fontos visszadni, vagy visszahozni a köztudatba, még inkább erősíteni azt, hogy nekünk van egy egészen különleges kulturális kötődésünk a szerves magyar műveltséghez?*

H. J.: Azért lényeges ez, mert ebből meríteni lehet, sőt merítenünk is kell, mégpedig azt a többleterőt, amit lelkileg sugároz nekünk, és utána ebből az erőből átmenthetünk a hétköznapjainkra. Ebben élhetünk magyarként, de a magyar motívumokra, a magyar erőre, gondolatra alapozva. És ezt

dr. Hoppál Péter, L. Simon László, Fekete Péter és Halász János a Nemzeti Művelődési Intézet székházavatásán

nem kell mindig külön megfogalmazni, ez a szellemiség hat ránk. Szépsége, tisztasága évezredek üzeneteket közvetít.

V. F.: *Ön a Városok, Falvak Szövetségének elnökeként is sokat tesz a kultúráért. Mit kell tudni erről az egyedülálló és példaértékű kulturális közösség alapú önkormányzati együttműködésről?*

H. J.: A Városok, Falvak Szövetségét 2006-ban 15 önkormányzat és 3 civil szervezet alapította. Azóta jóval többen vagyunk, bővült a tagságunk, de továbbra is Debrecen központtal, Debrecen székhellyel működünk. Munkánk célja a helyi közösségek, a helyi értékek erősítése, és a települések közötti csoportok együttműködésének a bátorítása.

HALÁSZ JÁNOS matematikus, művelődési menedzser, országgyűlési képviselő, a Városok, Falvak Szövetségének elnöke.

VOJTKÓ FERENC televíziós szerkesztő, dokumentum forgatókönyvíró és rendező. 1998 óta a Debrecen Tv munkatársa, filmjei a közmédia csatornáin láthatók. Elkötelezett a határon túli és a diaszpórát érintő – történelmi, kulturális - témák feldolgozásában. Nem véletlen, hiszen maga is közéjük tartozik, ungvári születésű.